

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

«Адміністративний менеджмент в освіті»

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	011 Освітні, педагогічні науки
Освітній рівень	другий (магістерський)
Освітня програма	Педагогіка та адміністрування освіти

Статус дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська

Завідувач кафедри
педагогіки, іноземної філології та перекладу

Тетяна БОРОВА

Харків
2021

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу
Протокол № 1 від 27.08.2021 р.

Розробники :

Лунячек В.Е., д.пед.н., проф., професор кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

Підготовка кадрів в умовах магістратури передбачає формування у них низки компетентностей. Однією з таких компетентностей є спроможність управляти певною сферою діяльності на основі методів наукового менеджменту. Зважаючи на те, що переважна більшість магістрів, які навчаються в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки», не мають спеціальної управлінської освіти існує необхідність у запровадженні навчальної дисципліни, яка б висвітлювала питання наукового управління і, відповідно, формувала у них зазначену компетентність. Цю проблему вирішує введення такої навчальної дисципліни, як «Адміністративний менеджмент в освіті».

Теоретичні основи освітнього менеджменту відображено в класичних роботах В.Беспалька, Т.Борової, Л.Даниленко, Г.Єльнікової, І.Жерносека, Н.Клокар, К.Крутій, В.Лугового, Т.Лукіної, В.Маслова, Л.Парашенко, Г.Полякової, М.Поташника, Н.Островерхової, Т.Рабченюк, Т.Сорочан та ін. Розвиток педагогічного менеджменту у зарубіжних країнах наприкінці ХХ–початку ХХІ ст. відображено в працях таких науковців, як: Б.Левін, Д.Янг, Д.Хопкінз, Р.Бові, С.Болл, Е.Голд, Р.Елмор, М.Фуллан, Л. Дарлінг-Геммонд, Л.Ерл, Ф.Хілі, Дж. Ді Стефано, Д.Джексон, Б.Лінгард, М.Петерс та інші. Цікавими є також роботи Д.Манна і В.Бриллера присвячені питанням становлення шкільного менеджменту на пострадянському просторі.

В процесі підготовки робочої програми особлива увага приділялась висвітленню тем, які висвітлюють особливості управління саме процесами реалізації положень адміністративного менеджменту в системі освіти. Разом із тим, своє висвітлення знайшли загальні положення теорії управління, що відображені в кібернетиці, загальній теорії систем, теорії організації, синергетиці та ін. напрямках науки і безпосередньо стосуються і процесів управління освітою. Акцент зроблено також на реалізації класичних функцій управління в процесі управління освітою, особливо це стосується функції контролю через застосування певних інструментів, в першу чергу системи моніторингових процедур.

Метою навчальної дисципліни «Адміністративний менеджмент в освіті» – є формування у здобувачів низки компетентностей, які дозволять їм управляти освітньою сферою на основі методів наукового менеджменту і забезпечувати результати управлінської діяльності у відповідності до поставлених цілей. Ознайомлення студентів із основами адміністративного менеджменту; історією його становлення і сучасними тенденціями розвитку у різних країнах і типах освітніх організацій.

Завданнями навчальної дисципліни є: вивчення сутності, основних понять і категорій адміністративного менеджменту; розгляд адміністративного менеджменту як галузі знань та сфери діяльності, висвітлення теоретичних та методологічних основ адміністративного менеджменту, розгляд процедур забезпечення результатів управлінської діяльності та соціально-психологічні аспекти в адміністративному менеджменті.

Предметом навчальної дисципліни є методи, засоби та технології, які забезпечують координування діяльності персоналу закладів вищої, загальної середньої, дошкільної та позашкільної освіти.

«Адміністративний менеджмент» є важливою навчальною дисципліною, яка сприятиме ефективній практичній реалізації Концепції нової української школи, модернізації системи вищої освіти тощо.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	1 М
Семестр	1
Кількість кредитів ECTS	5
Форма підсумкового контролю	Екзамен

Структурно-логічна схема вивчення дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Педагогіка вищої освіти	Управління освітньою діяльністю
Педагогічний консалтинг	Інформаційні технології в освіті
Моделювання діяльності та професійної підготовки фахівця	Педагогічна та соціальна психологія
	Правові та фінансово-економічні аспекти управління закладом освіти

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Навчальна дисципліна «Адміністративний менеджмент в освіті» забезпечує набуття здобувачами освіти інтегральної компетентності – набуття здатності розв’язувати проблеми, задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері освітніх, педагогічних наук.

Компетентності	Результати навчання
ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	РН1.Знати на рівні новітніх досягнень концепції розвитку освіти і педагогіки, методологію відповідних досліджень.
СК1.Здатність проєктувати і досліджувати освітні системи	
СК5.Здатність розробляти і реалізовувати нові освітні інструменти, проєкти та інтегрувати їх в освітнє середовище закладу освіти	
СК11. Здатність до здійснення адміністративної діяльності в освітній галузі.	
СК 12. Здатність до професійного спілкування на основі морально-етичних принципів.	
ЗК10.Здатність проводити дослідження на відповідному рівні	РН2.Використовувати сучасні цифрові технології і ресурси у професійній, інноваційній та дослідницькій діяльності
СК2.Здатність застосовувати та розробляти нові підходи до вирішення задач дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері освіти й педагогіки.	
СК5.Здатність розробляти і реалізовувати нові освітні інструменти, проєкти та інтегрувати їх в освітнє середовище закладу освіти	
СК8.Здатність інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та розв’язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах	
СК9.Здатність до використання сучасних інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у освітній та дослідницькій діяльності	
СК11. Здатність до здійснення адміністративної діяльності в освітній галузі.	
ЗК4.Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	
ЗК5.Здатність до адаптації та дії в новій ситуації	
СК4.Здатність здійснювати експертизу та надавати консультації з питань освітньої політики та інновацій в освіті.	
ЗК5.Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.	
ЗК6.Здатність виявляти, ставити та розв’язувати проблеми	РН5. Організувати освітній процес на основі студентоцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень освітніх, педагогічних наук, управляти навчально-пізнавальною діяльністю, об’єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти
ЗК7.Здатність до міжособистісної взаємодії.	
СК3.Здатність враховувати різноманітність, індивідуальні особливості студентів у плануванні та реалізації освітнього процесу в закладі освіти.	
СК6.Здатність управляти стратегічним розвитком команди в педагогічній, науково-педагогічній та науковій діяльності.	

Компетентності	Результати навчання
ЗК1.Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.	РН6.Розробляти та реалізовувати інноваційні й дослідницькі проекти у сфері освіти/педагогіки та міждисциплінарного рівня із дотриманням правових, соціальних, економічних, етичних норм.
ЗК9.Здатність працювати в міжнародному контексті.	
ЗК4.Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	
ЗК1.Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.	
ЗК3.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	
СК1.Здатність проектувати і досліджувати освітні системи	
СК2.Здатність застосовувати та розробляти нові підходи до вирішення задач дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері освіти й педагогіки.	
СК5.Здатність розробляти і реалізовувати нові освітні інструменти, проекти та інтегрувати їх в освітнє середовище закладу освіти	
СК7.Критичне осмислення проблем у сфері освіти, педагогіки й на межі галузей знань	
СК9.Здатність до використання сучасних інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у освітній та дослідницькій діяльності	РН7.Створювати відкрите освітньо-наукове середовище, сприятливе для здобувачів освіти та спрямоване на забезпечення результатів навчання
СК11. Здатність до здійснення адміністративної діяльності в освітній галузі.	РН9.Здійснювати пошук необхідної інформації з освітніх/педагогічних наук в друкованих, електронних та інших джерелах, аналізувати, систематизувати її, оцінюючи достовірність та релевантність
ЗК1.Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу	РН10.Приймати ефективні, відповідальні рішення з питань управління в сфері освіти/педагогіки, зокрема у нових або незнайомих середовищах, за наявності багатьох критеріїв та неповної або обмеженої інформації
ЗК8.Здатність діяти соціально відповідально і свідомо	
СК6.Здатність управляти стратегічним розвитком команди в педагогічній, науково-педагогічній та науковій діяльності.	
ЗК1.Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.	
ЗК2.Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	
ЗК3.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	
СК3.Здатність враховувати різноманітність, індивідуальні особливості студентів у плануванні та реалізації освітнього процесу в закладі освіти.	РН11.Здійснювати консультативну діяльність у сфері освітніх, педагогічних наук
СК8.Здатність інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах	РН 12. Приймати ефективні управлінські рішення на основі нормативно та фінансово-економічного аналізу зовнішнього та внутрішнього освітнього середовища щодо виконання цілей та завдань закладів освіти.
ЗК3.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	
ЗК10.Здатність проводити дослідження на відповідному рівні	
СК4.Здатність здійснювати експертизу та надавати консультації з питань освітньої політики та інновацій в освіті.	
СК 12 Здатність до професійного спілкування на основі морально-етичних принципів.	
СК 14. Здатність до розроблення, перегляду освітніх програм відповідно до вимог стандартів вищої освіти, зовнішньої та внутрішньої систем забезпечення якості, потреб стейкхолдерів	РН 14. Проведення предпроектного аналізу, розроблення проекту освітньої програми, проведення експертизи якості освітньої програми, розроблення заходів поліпшення освітньої програми

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Адміністративний менеджмент як галузь знань та сфера діяльності

Тема 1. Вплив глобалізаційних процесів на трансформації в управлінні освітніми системами

Тема 2. Сутність і значення адміністративного менеджменту в системі освіти. Основні поняття теорії адміністративного менеджменту в освіті.

Тема 3. Вплив адміністративного менеджменту на управління якістю освіти.

Тема 4. Розвиток освітнього менеджменту в Україні і світі.

Тема 5. Забезпечення результатів управлінської діяльності та соціально-психологічні аспекти в адміністративному менеджменті.

Змістовий модуль 2. Теоретичні та методологічні основи адміністративного менеджменту

Тема 1. Методологічні засади адміністративного менеджменту.

Тема 2. Реалізація функції планування як загальної функції адміністративного менеджменту в освіті.

Тема 3. Реалізація функції організації як загальної функції адміністративного менеджменту в освіті.

Тема 4. Реалізація функції мотивації як загальної функції адміністративного менеджменту в освіті.

Тема 5. Реалізація функції контролю як загальної функції адміністративного менеджменту в освіті.

Перелік практичних занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведено у таблиці «Рейтинг-план навчальної дисципліни».

Методи навчання та викладання

Засвоєння дисципліни «Адміністративний менеджмент в освіті» побудовано на інтеграції лекційно-практичної системи навчання з самостійною роботою студентів. Засвоєння змісту передбачає використання активних аудиторних форм і методів викладання (проблемні лекції, дискусії тощо) у поєднанні з виконанням здобувачами індивідуальних завдань за певною проблемою (підготовка аналітичних матеріалів творчих проєктів, виступи на семінарських заняттях та інше).

Для формування компетентностей та досягнення результатів навчання під час лекцій і практичних занять використовуються різноманітні форми та методи навчання: установча лекція (модуль 1 – тема1), проблемні лекції (модуль 1 – теми 2, 4; модуль 2 – тема 1), оглядові лекції (модуль 1 – теми 3, 5; модуль 2 – тема 2–5). Практичні заняття проводяться у вигляді спеціально розроблених практичних робіт під час виконання яких у повній мірі використовуються методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності, методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності, методи контролю і самоконтролю ефективності навчально-пізнавальної діяльності. Зокрема, це моделювання професійних ситуацій (модуль 1 – теми 3, 5; модуль 2 – теми 2–5), створення ситуацій аперцепції (модуль 1 – теми 1,2,4; модуль 2 – тема1), створення ситуацій пізнавальної новизни модуль 1 – теми 1), аналітичні, синтетичні методи (модуль 1 – теми 1,2; модуль 2 – тема 1). На всіх заняттях широко використовуються сучасні методи презентації знань.

Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих у здобувачів компетентностей враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни «Адміністративний менеджмент в освіті» охоплюють лекційні і практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей здобувачів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою.

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних та практичних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти іспит, – 35 балів).

Поточний контроль з даної навчальної дисципліни проводиться в таких формах: активна робота на лекційних заняттях 10 лекцій по 2 бали (максимум 20 балів); активна участь у виконанні практичних завдань 10 практичних по 3 бали (максимум 30 балів). Модульний контроль проводиться у формі письмової контрольної роботи з урахуванням поточного контролю за двома змістовими модулями по 5 балів (10 балів).

Підсумковий/семестровий контроль проводиться у формі семестрового екзамену відповідно до графіку освітнього процесу. Екзаменаційний білет охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування здобувачами компетентностей (40 балів).

Виставлення підсумкової оцінки здійснюється за шкалою, наведено в таблиці "Шкала оцінювання: національна та ЄКТС".

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано

Форми оцінювання та розподіл балів наведено у таблиці "Рейтинг-план навчальної дисципліни".

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання		Форми оцінювання	Мак бал
Тема 1.1.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція № 1 «Вплив глобалізаційних процесів на трансформації в управлінні освітніми системами»	опитування, тестування	2
	Практичне заняття	Практичне заняття № 1 «Підготовка есе на тему «Сутність і значення адміністративного менеджменту в системі освіти».	експертна оцінка есе	3
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Проаналізувати навчальні програми зарубіжних університетів, що готують фахівців для управління освітою в зарубіжних країнах.		
Тема 1.2.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція № 2 «Сутність і значення адміністративного менеджменту в системі освіти. Основні поняття теорії адміністративного менеджменту в освіті».	опитування, тестування	2
	Практичне заняття	Практичне заняття № 2 «Підготовка глосарію з	оцінювання	3

		<i>основ освітнього менеджменту».</i>	глосарію	
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Обґрунтувати місце і роль адміністративного менеджменту в реалізації освітніх реформ в Україні.		
Тема 1.3	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція № 3. «Вплив адміністративного менеджменту на управління якістю освіти»	опитування, тестування	2
	Практичне заняття	Практичне заняття № 3 «Підготовка Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти у закладі освіти».	експертне оцінювання Положення про ВЗЯО у ЗО	3
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Ознайомитися з процедурами створення внутрішніх систем забезпечення якості освіти в закладах освіти.		
Тема 1.4	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція № 4. «Розвиток освітнього менеджменту в Україні і світі».	опитування, тестування	2
	Практичне заняття	Практичне заняття № 4 «Підготовка хронологічної таблиці з історії становлення освітнього менеджменту у XX-XXI ст.».	оцінювання хронологічної таблиці	3
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Проаналізувати особливості реалізації положень адміністративного менеджменту на різних етапах розвитку національних освітніх систем в Україні і світі.		
Тема 1.5	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція № 5 «Забезпечення результатів управлінської діяльності та соціально-психологічні аспекти в адміністративному менеджменті».	опитування, тестування	2
	Практичне заняття	Практичне заняття № 5 «Підготовка управлінського рішення для певного закладу освіти».	експертне оцінювання якості підготовки наказу по ЗО	3
		Контрольна робота за підсумками модулю 1	тестування	5
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Розглянути вплив організаційної культури закладу освіти на процедури реалізації управлінських рішень.		
Тема 2.1.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція № 6 «Методологічні засади адміністративного менеджменту».	опитування, тестування	2
	Практичне заняття	Практичне заняття № 6 «Провести декомпозицію певної соціально-педагогічної системи закладу освіти»	експертне оцінювання моделі декомпозиції соціально-педагогічної системи ЗО	3
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	З'ясувати вплив системного підходу на процеси управління освітою.		
Тема 2.2.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція № 7 «Реалізація функції планування як загальної функції адміністративного менеджменту	опитування, тестування	2

		в освіті»		
	Практичне заняття	Практичне заняття № 7 «Розробка (за вибором) плану роботи організації або окремого його розділу»	Експертне оцінювання підготовленого плану роботи ЗО	3
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	З'ясувати особливості процесів планування в різних типах закладів освіти.		
Тема 2.3.	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція № 8 «Реалізація функції організації як загальної функції адміністративного менеджменту в освіті»	опитування, тестування	2
	Практичне заняття	Практичне заняття № 8 «Підготувати структурну схему делегування повноважень в організації».	Експертне оцінювання доцільності делегування повноважень у представленій схемі	3
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Визначити особливості реалізації функції організації в різних типах закладів освіти.		
Тема 2.4	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція № 9 «Реалізація функції мотивації як загальної функції адміністративного менеджменту в освіті»	опитування, тестування	2
	Практичне заняття	Практичне заняття № 9 «Підготувати анотовану таблицю змістових мотиваційних теорій»	Експертне оцінювання результатів співбесіди за темою	3
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Визначити вплив факторів-мотиваторів і факторів демотиваторів на управлінські процеси в закладах освіти.		
Тема 2.5.	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція № 10 «Реалізація функції контролю як загальної функції адміністративного менеджменту в освіті».	опитування, тестування	2
	Практичне заняття	Практичне заняття № 10 «Підготовка програми проведення моніторингу в закладі освіти»	Експертне оцінювання програми моніторингу	3
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	З'ясувати процедури реалізації функції контролю в різних типах закладів освіти, вітчизняних і зарубіжних освітніх системах.		
		Контрольна робота за підсумками модулю 1		5
	Екзамен			40

Рекомендована література

Основна.

1. Адміністративний менеджмент: навчальний посібник / Н. Я. Михаліцька, М. Р. Верескля, В. С. Михаліцький. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 320 с.
2. Гордієнко Л. Ю. Адміністративний менеджмент : навчальний посібник / Л. Ю. Гордієнко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 216 с.

3. Козирева О. В., Глебова Н. В., Ковальова В. І. Навчальний посібник з дисципліни «Офісний менеджмент» : для здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Менеджмент». – Х.: Видавництво Іванченка, 2021. – 274 с.
4. Лунячек В.Е. Педагогічний менеджмент / В.Е.Лунячек. – Х. – Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2014. – 512 с.
5. Проектний менеджмент для інноваційного розвитку освітніх організацій України: навч.посіб. для підготовки магістрів за спеціалізаціями «Управління навчальним закладом» та «Управління проектами», підвищення кваліфікації слухачів, керівників навчальних закладів/З. В. Рябова, А. Б. Єрмоленко, Т. А. Махія та ін.; за заг. ред. академіка В. В. Олійника, маг. Ф. Фреха; НАПН України, ДВНЗ «Ун-т менедж. освіти»; Культур Контакт Австрія. — К., 2016. — 118 с.

Додаткова.

6. Адаптивне управління в освіті: професійно та громадсько активні школи : кол. монографія / Г. В.Єльнікова, С. Г.Кравець, О. О.Загіка та ін. /За заг. і наук. ред.. Г. В. Єльнікової. – Харків : Мачулин, 2019. – 370 с.
7. Адаптивне управління розвитком професійної освіти: кол. монографія / Г.В.Єльнікова, О.О.Загіка, Г.Ю.Кравченко, І.С.Лапшина, Г.І.Лук'яненко, В.Е.Лунячек, Г.А.Полякова, В.С.Ульянова,Л.І.Фесік та ін. / За заг. та наук. редакцією Г.В.Єльнікової. – Павлоград: ІМА-прес, 2016. – 248 с.
8. Ачкасова С.А. Полякова Г. А. Оцінка якості освітньої програми на основі кваліметричного підходу у закладі вищої освіти / Г. А. Полякова, С. А. Ачкасова // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : науковий журнал. – 2018. – № 10 (84). С. 131-145.
9. Благініна С. З досвіду Німеччини: забезпечення якості освіти в минулому і в наш час / С. З. Благініна // Вища школа. – 2017. – № 9. – С. 87–100.
10. Компетентнісний вимір професійного розвитку працівників освіти в сфері інтелектуальної власності : монографія / В. Е. Лунячек, Н. П. Рубан, А. М. Бровдій та ін.; за заг. ред. В. Е. Лунячека. – Х. : ТОВ «Оберіг», 2020. – 368 с.
11. Лунячек В. Е. Професійний розвиток працівників системи загальної середньої освіти в сфері інтелектуальної власності: монографія / В. Е. Лунячек., Н.П.Рубан, Н.С.Фесенко. – Х. : ФОП Панов. – 2018.– 224 с.
12. Лунячек В.Е. Методика управління якістю освіти в професійно-технічних навчальних закладах / В.Е. Лунячек, Г.В. Єльнікова, Н.П. Рубан. - Х., 2016. - 142 с.
13. Лунячек В.Е. Методика управління якістю освіти в загальноосвітніх навчальних закладах / В.Е.Лунячек.- Х., 2016. - 60 с.
14. Реалізація державної соціальної політики сталого розвитку регіону органами публічної влади України : монографія / [В. Е. Лунячек, Д. В. Карамішев, Л. В. Набока та ін.] ; за заг. ред. д.держ.упр., проф. Д. В. Карамішева, к.держ.упр., доц. Л. В. Набоки. – Харків : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2016. – 296 с. – С. 135– 163.

Інформаційні ресурс.

15. Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України № 1556-VII від 01.07.2014 р. (зі змінами, внесеними згідно із Законом України 43 № 2443-VIII від 25.07.2018 р.). – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
16. Про внесення змін до Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників : Постанова КМ України № 1133 від 27.12.2019 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1133-2019-%D0%BF>
17. Про дошкільну освіту [Електронний ресурс] : Закон України № 2628-III від 11.07.2001 р. (зі змінами і доповненнями, чинна редакція згідно із Законом України № 2581-VIII від 04.11.2018 р.). – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>.

18. Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися закладами освіти, іншими установами та закладами системи освіти, що належать до державної і комунальної форми власності [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/796-2010-%D0%BF#Text>
19. Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України № 2145-VIII від 05.09.2017 р. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>.
20. Про повну загальну середню освіту [Електронний ресурс] : Закон України № 463-IX від 16.01.2020 р. – Режим доступу : <http://ru.osvita.ua/legislation/law/2232/>.
21. Про позашкільну освіту [Електронний ресурс] : Закон України № 1841-III від 22.06.2000 р. (зі змінами і доповненнями, чинна редакція згідно із Законом № 2581-VIII від 04.11.2018 р.). – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1841-14>.
22. Розміщення навчально-методичного забезпечення на сайті ПНС за навчальної дисципліни для денної форми навчання <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=7799>